

סיכום

ויקרא משה להושע בן נון יהושע.

ופרש"י: ויקרא משה להושע וגו' - התפלל עליו: ייה יושיעך מעצת מרגלים.

צריך ביאור: (א) מדוע חשש משה מעצתם של המרגלים - והרי מפורש בדברי רש"י בתחילת הפרשה "באותה שעה כשרים היו"? (ב) אם אמנם הרגיש משה שכוונתם של המרגלים היא לרעה - מדוע לא ביטל את שליחותם?

והביאור בזה:

לאורך כל הפרשה נאמר ששליחותם של המרגלים היתה "לתור את ארץ כנען"; המונחים "ריגול" ו"מרגלים" כלל אינם מופיעים בפרשה. ההבדל בין שני המונחים הוא משמעותי: "לתור" - פירושו **לסייר ולראות** בלבד; ואילו משמעות הביטוי "ריגול" היא **פעילות מתוחכמת**, המשלבת מימד של טיכוס עצה ותכנון המשימה העתידית.

שליחותם של המרגלים היה "לתור את ארץ כנען" - לראות את הארץ ויושביה ותו לא; הם לא נדרשו לרגל את הארץ ולתכנן את כיבושה.

וזו היתה תפילת משה "ייה יושיעך מעצת מרגלים": משה הבחין בכך שהאנשים שנבחרו אינם רואים את עצמם כ"תרים" בלבד, אלא כ"מרגלים" שתפקידם **לטכס עצה** לשם כיבוש הארץ; ועל כך התפלל משה - שיהושע לא ישתתף בפעולות התכנון וטיכוס העצה, אלא יישאר נאמן למטרת השליחות - "לתור את ארץ כנען" ותו לא. יחד עם זאת לא היה די בכך כדי לבטל את שליחותם של המרגלים - שהרי בשלב זה עדיין "כשרים היו", ולא היתה להם כל כוונה להוציא את דיבת הארץ רעה.

לפי האמור יתבאר היטב כיצד הידרדרו המרגלים - אנשים שמשם רבנו עצמו בחר בהם - עד כדי מרידה בה: פעילותם של "מרגלים" (בניגוד ל"תרים" בלבד) דורשת **ערמומיות והסתרת האמת**, וגם אם מלכתחילה נעשה הדבר למטרה חיובית - בסופו של דבר עלולה התנהגות זו להרחיק את האדם מן האמת כליל ולהורידו מדחי אל דחי.

הסיבה לכך שזאירות זו היתה נחוצה במיוחד במרגלים ששלח משה: מדתו של משה היא מדת **האמת**, ולכן שלוחיו של משה אינם יכולים לסטות ממדת האמת כמלוא נימה; כל סטייה ממדת האמת גורמת לשליח לאבד את כוח המשלח שבו, ומעתה אין מי שישמור עליו מהידרדרות. רק יהושע וכלב, שלא השתתפו ב"עצת מרגלים" ולא סטו ממדת האמת - נשארו שלוחיו של משה, וכוחו של משה שמר עליהם מחטא.